

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy ivon és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Aron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Fogarasmegyei gazd. egyesület megalakulása. **Orlovsky István.** — A körtefa vértetűje. **t.** — Kertészeti-gyümölcsészeti szakosztályunk működése. **Szentgyörgyi Lajos.** — **Egyveleg:** Gyűlési meghívó. Értesítés. Új tiszteletbeli tag. Negyedik nagygyűlése a szövetségbe lépett gazd. egyesületeknek. Pályázat. Kiállítások és versenyek. Vértetű behurcolása elleni intézkedések. Müncheni tejgazdasági kiállítás. — Üzleti heti szemle. — Piaci árak. — Hirdetések.

A fogarasmegyei gazdasági egyesület megalakulása.

Megyénk székhelyén, Fogarasban a megye közigazgatási viszonyaira nézve f. évi ápril hó 27-én egy épp oly fontos, mint ünnepélyes mozzanatot éltünk át, — akkor tartotta alapszabályainak ministerileg történt jóváhagyása után első alakuló közgyűlését megyénk általánosan szeretve tisztelt főispánjának Méltóságos Nagyváradi és teleki Horváth Mihály urnak elnöke alatt a ma már megalakult és működését megkezdett „Fogarasmegyei gazdasági egyesület”, mely iránt az érdeklődés megyszerte már most is oly nagy, hogy bizvást remélhetjük az egyesület céljául kitűzött s megyénk minden gazdasági ágának felvirágoztatását célzó jótékony hatásokat teljesülését.

Az ország legtöbb megyéjében virágzó gazdasági egyesületek áldásos hatása, s azon általános mozgalom, mely az ilyczélú egyesületek alakítására már évekkal ezelőtt is ország-szerte megindult; nem hagyhatta érintetlenül Fogarasmegye közönségét sem, melynek intéző férfiai már régen óhajtották, hogy megyénk földmívelési és közigazgatási viszonyainak emelése és javítása céljából — melyek az állami uradalmi birtokokat kivéve — még ma is primitívnek mondható állapotban vannak — egy közigazgatási viszonyaink felvirágoztatását célzó megyei gazdasági egyesület létesüljön; — fájt a szemlélőnek, midőn látta, hogy a földmíveléssel foglalkozó népszóltály ugyanazon munkaerő, fáradság és idő ráfordítása mellett, de célszerűbb beosztással, kevés költségbe kerülő javításokkal

kellő utmutatás mellett productumait kétszeres mennyiségben tudná előállítani megyénk termékeny talaján, hol a növénytermelés és állattenyésztésnek minden föltételei meg vannak oly mérvben s minőségben, minővel kevés megye dicsekedhetik. Vannak megyénknek termékeny talaju szántóföldjei, dús havasi erdőségei miatt climatikus viszonyai a lehető legjobb, levegője, vízbősége, a havasokról lefutó patakok, mint természetes öntöző csatornák, mind oly tényezők, melyek birhatásáért hazánk Kánaánja, a magyar alföld termékeny rónái is minket méltán irigyelhetnek. Ezen előnyöket azonban, megyénk gazdálkodással foglalható népe eddig nem igen igyekezett a művelt államokban ma már általánosan divó s föltétlenül jónak bizonyult gazdasági rendszerek alkalmazása által saját előnyére kihasználni, hanem nagyrészt a természetre bízta egész gazdaságát, folytatva azon rendszert, melyet nagyapjától apja, s attól ő sajátított el.

Hogy a mai fokozottabb igényű korban az ily gazdasági rendszerek folytatása nem kielégítő, s mily igaz azon közmondás, hogy a ki a korral nem halad, az nemcsak hátra marad, hanem egyenesen saját, így vidéke s közvetve az egész ország, szeretett édes hazánk anyagi és szellemi romlását, végpusztulását munkálja; — fényesen bebizonyította elnöki megnyitó beszédjében Méltóságos Horváth Mihály főispán ur, kit szerencsések voltunk a fogarasmegyei gazdasági egyesület elnökeül megnyerhetni, s kinek megkapó szóokai hévvel elmondott lelkesítő elnöki megnyitó beszédjét ezeannel teljartalmulag közöljük:

„Tisztelt közgyűlés! Mint a Fogarasmegyében alakuló gazdasági egyesület id. elnöke, kötelességemből kifolyólag a mai napon mindazon alapító, rendes és pártoló tag urakat, kik szivesek voltak magukat az egyesület részére kibocsátott ivek-re aláírni, összehelytem őszinte üdvözlétem nyilvánítása mellett felkérve a tisztelt urakat, miként Fogarasmegye gazdasági egyesületét a már megerősített alapszabályaink értelmében véglegesen szervezni méltóztassanak.“

„Ezt tehetjük is, mert jelenthetem a tisztelt gyűlésnek, hogy alapszabályaink a Nagyméltóságú földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministeriumtól meg vannak erősítve, aláírottak száma kétszeresen is felülmulja az alapszabályokban meghatározott tagok számát; — alapszabályaink 400 példányban magyar, német és román nyelven ki vannak nyomtatva, s így semmi akadály nincs, hogy a tisztelt Nagygyűlés ez alkalommal véglegesen ne szervezhető Fogarasmegye gazdasági egyesületét.“

„Üdvözlöm Önöket mindnyájukat Uraim Fogarasmegyére nézve e fontos napon, igen uraim! fontos nap ez, mert ma alakul meg e megyének gazdasági egyesülete; — nem szükség önök előtt Uraim részletezni ez egyesület fontosságát, mert tudjuk azt mindnyájau, s annak leendő jótékony hatásaitól át is vagyunk bizonyára hatva.“

„Uraim! a 19-ik század korszellemé magasztos eszmével nagyszerű találmányaival felrázott mindnyájunkat apathiánkból s kimutatta nekünk minden irányban az utat, melyen intéseink követnünk kell saját, úgy szeretett hazánk jóléte eszközlése végett, s ha az intést nem követnők, elmaradnánk a nyomorban s végelpusztulásnak tennők ki magunkat, tennők ki szeretett hazánkat.“

„Bátor vagyok a 19-ik század magasztos találmányai közül csak kettőt felhozni; a gőz és villanyerők felhasználását, e kettővel már magában teljesen be lett bizonyítva, hogy mily előnyös átalakulást csináltak azok alig egy pár tized alatt szeretett hazánkban.“

„Azt hiszem, nem csalódom, ha azt mondom, hogy többem vagyunk itten, kik élő bizonyosságot tudnak tenni a találmányok alkalmazása előtti kulturális, gazdasági s mindenképeni pangásunkról, de bizonyosságot tudnak tenni arról is, hogy kezdetben, míg nem ismertük e találmányok boldogító működését, mily bizalmatlansággal viseltettünk azok iránt, sőt mondjuk ki nyíltan, többen bukásukat láták egy vasut behozatalával, de fájt másfelől az is, hogy e találmányok miért vertek fel senyvedő álmunkból, melyben hívők boldogságunkat.“

„Voltak azonban, és vannak mindig Gondviselés szerinti emberek, kik megragadva az alkalmat példát adtak, s megtanítottak bennünket, hogy a magasztos találmányok jótékony és boldogító előnyeiket mikép fordítsuk saját boldogításunkra, tömörítették az emberi erőket maguk körül s működtek ez uton, vagy alakított egyesületek által s működésük örömeit és hasznát csakhamar megérik, mert működésük következménye lett, hogy elhagyott völgyek, vidékek, sőt egész országrészek, mint a Sfinx hamvaiból, felvirágoztak, s az addigi silyány existencia helyett boldogító jólétet eszközöltek magoknak, eszközöltek polgártársaiknak, s van-e Uraim most gondolkodni tudó ember, ki e magasztos találmányok előtt meg ne hajolna s azoknak boldogító működésüket ne érezné, ne tudná? — nézetem szerint nem képelem, hogy lenne.“

„A fentjelzett találmányoknak, úgy a Gondviselés szerinti vezérferfiak működésük és tanításuknak volt főképen mindnyájunkra nézve azon jó következménye is, hogy mindnyájau, és így minden gazda igyekezett a régi slendriánnal szakítva, oly

gazdasági rendszert létesíteni, mely által földjeit, réteit, szőlőit termékenyekké és jobban mívelhetőkké tegye, mert csakhamar átlátta, hogy a mig, — mint régebben tengelyen való szállítás volt, gabóját többnyire csak rosz árban tudta eladni, s még így sem mindig, a miért nem is igyekezett a földnek jó mivéléseire, — mig most minden igyekezettel azon vagyunk, hogy termeljünk mentől több jó és szép gabonát, neveljünk mentől több szép fajtájú marhát, tudva, hogy a vasut által összekötetésünk leve a világpiacra terményeinket mindig illő árban és kétségtelenül tudjuk értékesíteni.“

„A korszellem Uraim feltartóztatlanul halad, azzal kell nekünk is haladni, a ki elmarad, az megsemmisül, mint előbb is mondtam, azonban uraim nagyon kevésnek van meg azon szellemi vagy materiális ereje, hogy a kor szelleme intősei szerint tegyen és tessen önjerejéből, de mégis senki elmaradni nem akarván, az erők pótlása tekintetéből tömörültek az illetők különböző egyesületekbe, hogy egyesített erővel működessenek saját boldogításukra, s így vidékek s közvetőleg saját szeretett hazánk felvirágzására; — e célból alakulnak most az egyesületek, s ezért alakul most a fogarasmegyei gazdasági egyesület is, annyival inkább, mert nemcsak én, de Önök is mindnyájau Uraim hisszük s meg vagyunk győződve, hogy egy ily megyében, mint Fogarasmegye, melynek lakosai kirekesztőleg földmivelés és marhatenyésztésre vannak utalva, életszükség egy gazdasági egyesület létele, mely a gazdaság minden ágában tanácsosai és közreműködéssel tud szolgálni és hiszem, hogy fog is mindig e megye minden egyes lakójának, ki azt igénybe veszi.“

„Hitem, hogy ezen gazdasági egyesület mindig képes lesz megadni az irányt e megye minden gazdájának mind a föld mikénti mivéléseire, mind a jó és szép gabonafajok, valamint üzleti növények biztos és teljes sikerű termesztésére, szóval a gazdasági kör, úgy annak minden irányában.“

„Igen Uraim! mert a hol a gazdaság felvirágozik, ottan annak ikertestvére, az iparnak is fel kell virágoznia, elváhatlan működő ikertestvérek lévén, s ez ikertestvérek s közös működésük eszközlő egyes helyek, megyénk, és így szeretett hazánk materiális és szellemi jólétének felvirágzását.“

„A mint meg fogja hallani a tisztelt gyűlés, a felolvandó magas leiratból, gazdasági egyesületünk a magas kormány, s így a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi minister gr. Széchényi Pál ö nagyméltósága magas pártfogását is elég szerencsés már előre is megnyerni; fel tehát Uraim! s minden crónk egyesítése mellett tegyünk mindent meg, mind a gazdaságot, mind az ipar terén, hogy ez által megyénk materiális jólétét, s így a szellemi és hazafias előhaladását eszközölhessük, egyuttal önmagunk javára működhessünk, mi által azután a magas kormány további kegyes támogatását valóban ki is érdemelhetjük, mely felhívásom és felkérésom után ezennel a gyűlést megnyitom.“

Ily kezekben, ily vezetés mellett, valamint a Nagyméltóságú földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister urnak magas pártfogása mellett, — ki kegyesen megígérni méltóztatott, hogy egyesületünk működését magas figyelmével fogja

kisérni, s egyszersmind kilátásba helyezte, hogy egyletünket anyagi pártfogásban is kész részesíteni, — s végre megyénk intelligens gazdaközönségének tömeges részvétele s ügy iránti érdeklődése mellett hisszük, hogy egyletünk virágozni fog s nemes czélját, mely megyénk lakosai anyagi jólétének, a földmívelés, állattenyésztés, szóval a gazdaság minden ágának s az attól el nem választható iparnak fejlődését, emelését, s ez által a népek jólétét, vidékünk s hazánk boldogulásának alapfeltételeit munkálni van hivatva, el fogja érni.

Ezen közgyűlésen választottak meg: Méltóságos Nagyváradi és teleki Horváth Mihály fogarasmegyei főispán ur az egyesület elnökévé, továbbá 1-ső alelnökül: Lázár Jakab, áll. uradalmi igazgató, 2-od alelnökül: Kössy Sándor, mérnök. Titkárul: Orlovsky István, tanár; pénztárnokul: Czipu Miklós, megyei pénztárnok.

Az igazgató választmány tagjai a következők:

1. Gróf Pálffy Géza, állami méncsparancnok. 2. Gr. de la Motte Arthur, áll. uradalmi intéző. 3. Zaukó Emil, áll. uradalmi intéző. 4. Román János, ügyvéd s birtokos. 5. Duvlea Hilár, ügyvéd s birtokos. 6. Turcu János, megyei főjegyző s birtokos. 7. Hermann János, gyógyszerész s birtokos. 8. Abrahám Frigyes, ev. luth. lelkész. 9. Henter Mihály, birtokos. 10. Pánczél Károly, ev. ref. lelkész. 11. Gagy Sámuel, áll. polgáriskolai tanár. 12. Taglicht Sámuel, birtokos.

Ezekon kívül mint alapító tagok tagjai az igazgató választmánynak:

Méltóságos Horváth Mihály főispán ur, Kössy Sándor, Gremoiu Dániel alispán, Köntzey Gyula birtokos, Brettyei Pál közigazgatási előadó, Fleissig József birtokos és az állami uradalom, mint alapító tag képviselőjében Jankovich Béla, áll. uradalmi intéző.

Ily vezetés mellett, ily kedvező kilátások között a siker biztosnak mondható, s remélhetjük, hogy egy pár év múlva megyénk földmívelési viszonyai egészen más képet fognak nyújtani, s lakosai az anyagi jólét s szellemi tökéletesedés magasabb fokai felé fognak haladni, mi hogy úgy legyen, adja Isten!

Fogarás.

Orlovsky István,
tanár, s a gazd. egylet
titkára.

A körtefa vértetüje.

Goethe Hermann a steierországi gyümölcsészeti s szőlőszeti iskola jeles igazgatója, a Lucas-féle „Pomologische Monatshefte“ cz. folyóirat (10. Jahrg. 1884. 3. 4. Hft.) közelebbi számában a körtefának egy nevezetes ellenségét írja le; a melyet itt röviden felemlíteni érdemesnek tartok.

E lapok olvasói bizonyára ismerik, legalább hírből, a vértetüt; mely az almafákon él. A körte ezen új ellensége nem egyéb, mint a vértetűnek egy félesége, (Schizonevra lanigera van piri) válfaja, — testnagysága mintegy $1\frac{1}{2}$ mm. Anyonyiban azonban veszedelmesebb ezen válfaj, hogy a körtefának a gyökerein él, míg az alma vértetüje a földfeletti részekon szokott tartózkodni. — Goethe megfigyelte a kifejlődés viszo-

nyait is, s úgy találta, hogy az olyanforma, mint a szőlőfilloxeránál. Így hát ennél is előfordulnak a földre felhatoló szárnyas alakok, a melyek csak nagyítják a veszedelmet, mert a bajnak nagyobb távolokra való eljutását teszik lehetővé.

Goethe a marburgi faiskolákban hosszabb időn át figyelte meg ezen rovar, s észleleteit a fentmondott folyóiratban előadván, czikke végén azokat következő pontokba szedi:

1. A körtefa vértetüje a gyökereken él, s az legelőször ő általa észleltetett 1874-től 1883-ig a marburgi faiskolában.

2. Ezen vértetü az almafáról ismeretes vértetűnek képezi egy válfaját.

3. A körte-vértetü karcsubb tormetü az alma-vértetűnél, és csak körtefán él; de a főkülönbség abban van, hogy csak gyökereken él s a gyökereket tönkre is teszi, — míg az alma-vértetü az almafának földfeletti részein szokott tartózkodni.

4. Fejlődési s életmódbeli viszonyai nagyon hasonlóak a szőlőfilloxerának viszonyaihoz.

5. E rovar épen oly veszélyes lehet a körtefára nézve, mint a filloxera a szőlőre nézve.

6. Még eddig bármely eljárással vagy szerrel nem sikerült teljes kiirtást létesíteni, úgy hogy a mellett a fa megmaradjon.

7. A megtámadott fák — ha még fiatal fák — csak úgy menthetők meg, ha kiássák őket az ember, s gyökereit jól megtisztítja a tetvektől és tetümentes helyre ülteti el.

8. Biztos eljárás, illetőleg óvszer csak egy létezik, t. i. ha körtefák nevelésénél alany gyanánt galagonyát (Crataegus oxyacantha) használunk; mert ennek gyökereit nem bántja.

Ha ezek elmondása után azt kérde a t. olvasó, hogy miként ismerhetjük meg a fáról, van-e a gyökerén tetü vagy nincs, — erre következő a felelet. Ha sok tetü lesz a fa gyökerén, akkor a fa hiányos vegetatiót fog mutatni, de oly specifikus jel, a mely épen a szóban forgó bajra utaljon, nem igen létezik. Csak akkor tudjuk tehát biztosan megállapítani, hogy ezen tetü miatt sinlik-e a fa vagy nem, — ha megássuk a tövét és megnézzük a gyökereket, mert itt az 1 mm., $1\frac{1}{2}$ mm. h. tetvek (vöröses, barnavörös, sárgavörös szín; gyapjas, potroh; szétnyomva vöröses nedv) szabad szemmel, vagy kézi nagyítóval könnyen észrevehetők.

Födolognak tartom azt, hogy — ha még nincs hazánkban e rovar — ne hurcoljuk be! t.

Kertészeti-gyümölcsészeti szakosztályunk működése 1884-ben.

I.

(Végo.)

Ne huzza magát egyikünk egyfelé, másikunk másfelé, hanem hogy többet ne említsék seregeljünk Bereczkink, Villásink magasan lobogó zászlója alá: „ássunk, kapáljunk, fákat ültessünk a szerint, kinek miként adták az Istenek.“

„Erdélyi ősi almá“-ink leírásának s illetve közzétételének ügye akképpen határozottat el, hogy az eddig érde-

meseknek constatált fajok (mintegy 30 féle) a folyó évben a lehetőségig be is fejzességük.

Izlelésre kerültek a sok jeles és selejtes alma-körte közt elnök útján a figyelmet érdemlő puszta i s á r g a s de Jonghe rózsalmája, Béli Gergelytől a Frauendorfól hozatott „Rudolf hagyma masánczkija“, sajátos lapos alma becses nagyszerűtől a kehelymélyedéssel, — finom jó hussal és zamattal; ojtógalyat is kaptunk belőle és a Veresmarton kitünően diszlő és termő valódi tiroli fehér rozmarinból is ő nagyméltóságától a köztelek részére; — még említést érdemlő a Párker pepinje, mint a kormosak egyetlen kiváló faja, és Nagy Dánieltől egy Diel vajonczához hasonló alaku és színű ismeretlen „rózsavizizü“ körte. — Végül kiváló szép és finom Mathiász-féle gros d'or szőlő elnöktől.

A jan. 16-iki ülésben egy vegyes cseresznye-meggy sorültetése tekintetében történt intézkedés a köztelek Békásfélé vivő gyalog-ut melletti kerítése mentében, s 26 féle őszi baracknak megrendelése és beültetése a köztelek városfeli kerítései mellé. S egyáltalában teljesen kiegészítése mindazon hiányoknak, melyek miatt ez ideig nem vétethetett föl — a már most csakugyan készülöben levő köztelki térkép; melynek segélyével minden egyes anyafára s ojtóványfajok soraira igen könnyen és tévedés nélkül rá található.

Összesen 127 anyafával gazdagítottuk e szerint legközelebből a köztelket.

Jegyző bemutatja a valódi van Mons Rte almát, melyet e faj tisztázás czéljából kért és nyert Szeremlei Lajos tanfelügyelő öngagsága és buzgó szaktárstól. — E gyümölcs külalakra, színre s több más tulajdonságára nézve is a gásonkihoz hasonlít; nagyságra pedig, közepesnél kisebb batulhoz. Ugyan, a mint nagyteknélyü küldője jegyzi meg, ez időjárás teljességgel nem volt kedvező fejlődésére, — s rendes körülmények közt közepes batulnagyságra szokott nőni; — s Beszterozén és vidékén oly becsben tartják, hogy egyeseknek százkra menő termő fája s nem egy helyt csupán ebből ojtóvány iskolák rendeztetek be, melyek annyira kapósok, hogy 70—80 krért „futya veszik“.

Ojtógalyat is kaptunk tanfelügyelő öngagságától, — melyekért fogadja e helyen is szakosztályunk szives köszönetét.

A mai izlelésnél érdemes megjegyeznünk, hogy finom és még most is elég üde Gravensteini-val lepte meg jegyző a szakosztályt, — mit egyszerűen az erre alkalmas hús pincze okozott; — levén tulajdonképpen a Gravensteini alma egy a legjobb, ugyszólva páratlan sept.—októberi gyümölcs.

Elnöktől: Vallesi hg almája, Tóth Tamástól a Veress-féle nagy piros van Mons, — Somkerek Miklós széki ref. lelkesztől nagyon bőtermő s páronként összenövő gazdasági alma; jegyzőtől: Bánff-Pál-alma s piros Stettini vagy Török Bálint, — mely két gyümölcs csaknem minden criteriumaiban megegyez, és pedig annyira, hogy kevésbé jártas gyümölcs ismerő azonosnak mondaná, — s pedig tartósságra nézve, a Török Bálint már deczemberen kezdve — márcz. végéig élvezhető, míg a Bánff Pál tulajdonképpen csak márczius végével kezd használhatóvá válni s oltart junius végéig; voltak

még jegyzőtől Muskatály Rte, Ribston pepin, Cox orange pepinje, Adám párménje, Blenheimi Rte, kitünő Batulok Szentgyörgyhegyi gyümölcsöséből, — Foederal parmén, Szászap alma, remek Belmonte, Multhaupt carmin Rte, Londoni pepin, válogatott faju almák, s még őszi piros Calvil is; — finom Jaminette, Esperes pergamenje és Józefina körték; a Józefina elnöktől és id. Huttertől is. Végül Szenkowich Mártontól finom Nemes Colmár s Zeyk József ömeltőségától — az enyedi kiállítás alkalmából — a nagyon érdemes Beurré de Velteren, hasonló édeskés izzel és hussal az „Angonléme-i hgnő jó“-hez.

A jan. 23. és 30-iki ülések elsejében jegyző terjeszti elő „dióhéjba szorított jelentését“ a szakosztály évi működéséről, mely jelentést e lapok 9—10-ik számából ismerjük tisztelt olvasóink ismétlését mellőzzük.

Kiválasztatott és megrendeltetett a 26 féle őszi barack a köztelek részére, s megbeszélletett az egy let nagy-utcai szőlős kertjének ügye, melyre nézve különösen hangsúlyozni kívánta a népes szakosztály, hogy annak áruba bocsátása felől, többé még csak hallani sem szeretné, — minthogy ott oly kincs van összehozva, közel 300 féle csemege és borszölő fajban, melyhez hasonlót csak hasonló szorgalom és szakismerettel rendelkező testület képes létesíteni. — Sőt azt határozta, hogy e telepet olyanná igyekszik fejteni, mely minden tekintetben megfelelő, e tekintetben is az egylet ismert jó hírnevének.

Izlettetett Molnár Sándor útján Szóvátrol igen szép és jó Török muskatály alma, Girsik János kinostári jószágfelügyelő ur által Máramarosi masánczkis valami Bánff Pál forma Szemes alma, — melyekről az állittatik, hogy Máramarosban nagymennyiségben teremnek s kiváló kelendőségnek örvendenek. — Szakosztályunk azonban nem találta méltónak arra, hogy Erdélyben tenyésző gyümölcsfajaink szaporíttassanak általuk.

Közönségeseknek találtattak továbbá a n.-enyedi: Málnási-féle tiroli rozmarin forma — Málnásiék által masánczkivak nevezett — különben igen szép almák. Szép piros Fairy Janni apró disz-alma, Horváth kapitánytól. — 477. számú piros párizs forma dobokai Boér János urtól; — annál jobbak azonban Berde Mózsza gyönyörű Baumann Rte forma névtelen almája és jegyző d'Argenson = nemes Colmárja.

Utóbbi ülésben mozzanatok történtek az 1885-dik évi orsz. kiállítás ügyében, — fölkéretni határozván erdélyrészi gyümölcsészeink, gyümölcsészeti egyleteink s tekintélyesebb telepek tulajdonosai, legelső sorban pedig Kolozsvár s illetve Kolozsmegye illetékes birtokossága, a részvételre. — Szóval, elhatározta a szakosztály, hogy minden telhető módon azon lesz, hogy Erdély szép hírnévre vergődött gyümölcsészete 1885-ben megállhassa helyét.

A febr. 6-án tartott ülésben, hol Dezső Miklós borászati tanár is jelen volt, előterjeszti jegyző a Moetzből és Vilmorin-Andrieux Páris melletti telepéről hozatandó azon körte galyak névjegyzékét, melyet a párisi világiállítás alkalmából egyleti titkár közölt volt az Erd. Gazda 1878-dik évi folyam 39—42.

számaiban, számszerint 23 félélt, melyeknek nevei protokulátrán egyszersmind kézbesítettek Gamauf titkár tagtársnak, hogy azokat a köztelek részére megrendelje.

Szabó Sámuel mutat be egy pár havasi füstös = Muntinescu és kúposzta almát a n.-enyedi kiállításról s valódi jó Jaminette-et Szentpáli Ignácztól. Bodor Antal utján az enyedi kiállításról visszamaradt gyümölcsökből: Szüz-piros alma, Kornvális füszeralma, Champagnei Rte, Gyenge héju Ananász Rte és Wormsley Rte, — elnöktől Szikler Rte és Blenheimi Rte, — téli vagy Suler pergamen, Virgouleuse = egri körte és jó Bolveileri s Nagy Dánieltől St. Germain, s Sipos Gábertől Zsófia királynő alma, finom füszerrel.

Megkivánjuk jegyezni, hogy a midőn a Jaminette, Bolveileri és Six vajoncza mind nagyobb-nagyobb elismerésben kezdenek részesülni, — a Suler pergamen, St. Germain s még a Virgonleusenek nagyot esett agiója.

A febr. 13., 20. és 27-diki ülésekben rendszeren intézni szokott tárgyain kívül elnök és alelnök (id. Bodor Pál és dr. Berde Áron), jegyző és ifj. Pataki Sándor s egyt. titkár személyében bizottság kéretett föl, mely egyelőre Kolozsvár s illetve Kolozsmegye s ezt befejezve, haza részünk tágabb körü gyümölcsészeti statistikáját állítsa össze. A tekintetbe is intézkedés tétetett, hogy az egyeslet által terjesztésre termelt *21 féle körte, 15 féle alma satbi csontár fajok nevei hírlapokban közzé tétessenek, hogy idejekorán tájékozhasssa magát az érdeklődő olvasó közönség affelől, hogy melyek a „választottak.“

Az ojtványokban termelt fajok nevei meg is jelentek ugy a helyi napilapokban, mint az Erd. Gazda ez évi folyam 10-dik számában, — mely érdemes „újsort“ ismételtén ajánljuk tisztelt ügyfeleink szives figyelmébe. S nagyon hibásan szedetvén a nevek egyik helyi napilapunkban, — egyenesen főnnebbi számra utaljuk olvasóinkat.

Izleltettek: ifj. Pataki Sándortól, finom Kornvális füszeralma s még egy pár jó ismeretlen, — Nagy Dánieltől Szentgyörgyi és dr. Berde Árontól gold pepin, Karmeliták Rteje, Adám parménje, Londoni pepin (nagybecsü), — Téli esperes, Bolveileri, Esperes pergamenje, valódi Bosc kobakja, Madam Siebold (japáni körte) az enyedi kiállításról. — Alelnöktől Maklain kedvence, Török kalvil, Canadai vagy nők renetje, — s jegyzőtől kitünően finom Józefina, mely a mint néhány évi tapasztalat bizonyítja, mindeu eddig ismert téli körték fölébe emelkedett méltó társával a Doyenne d'hiver = vagy téli esperessel. — S ezzel jan. — febr. havi munkánk rövid vázlatának végéhez is értünk.

Szentgyörgyi Lajos,
szakosztályi jegyző.

EGYVELEG.

— Gyűlési meghívó. Az erdélyi gazdasági egyeslet kertészeti szakosztálya 1884. év május hó 14-én délután 6 órakor ülést tart az egyesleti köztelken, melyre a t. tagok ezenel meghivatnak.

— Értesítés. Lapunk 19-ik számában a tenyészállatkiállítás programjából a szolnok-dobokai gazdasági egyeslet

által felajánlt 50 frt. külön díj a beküldés késői voltánál fogva kimaradt, mit pótlólag itt közléteszünk: A II. oszt. 6. aloszt. „Üszö 2—3 éves“ czimu alosztályban: Ötven forint, adja a szolnok-dobokamegyei gazdasági egyeslet egy szolnok-dobokamegyei 30 holdnál kisebb birtok tulajdonosa által nevelt 3 éves legszebb tehénborju jutalmazására.

— Uj tiszteletbeli tagunk: Villási Pál a következő köszönő sorokat intézte erdélyi gazd. egyesletünkhöz: „Tekintetes Gazdasági Egyesület! Vevén a Tekintetes Gazdasági Egyesületnek 1884-ik év ápril hó 16-ról 554. szám alatt kelt értesítését és ugyanazon év ápril hó 20-áról kelt tiszteletbeli tagsági oklevelét, de ismerve ugyan annak a gyümölcsészet terjesztése iránt valamennyi hazai gazdasági egyeslet közt legjobban és legrégibben kifejlett ügybuzgalmát, midőn ezen kiuevezést magamra nézve annál megtisztelöbbnek és örvendesebbnek találom; — őszinte meleg köszönetem kifejezése mellett ígérem: miszerint hálámat ezért tettleg kifejezni és a Tekintetes Egyesletnek a közjóra irányzott hazafias törekvéseiben napszámosként közreműködni holtomig nagyon megtisztelő szerencsémnek ismerendem. Ki egyéb mély tisztelettel maradok Keszthelyen, 1884. ápril hó 23-án. A Tekintetes Gazdasági Egyesletnek alázatos szolgálja, Villási Pál.“

— Negyedik nagygyűlése a szövetségbe lépett gazdasági egyesuleteknek május hó 12-én vette kezdetét Budapesten a köztelken a következő tárgysorozattal: 1. A földmivelési ministerium válasza a III-ik nagygyűlés felterjesztésére, valamint a központi bizottság által javaslatba hozott viszonyválasza. 2. Gróf Apponyi Albert javaslata a gazd. egyeslet által a kisbirtok helyzetének felismerése céljából megindítandó adatgyűjtések tárgyában. 3. Bertha György javaslata a szövetkezett egyesuletetek által időközönként tartandó vándorgyűlések tárgyában. 4. Gróf Zichy Nándor, Ordódy Lajos és Emödy József javaslata a gazd. egyeslet által az állattenyésztés előmozdítása ügyében teendő egyöntetű lépések tárgyában. 5. A zalamegyei gazdasági egyeslet beadványa a borhamisítás és borgyártás meggátlása tárgyában. 6. Ugyanannak beadványa a marhabehozatal kérdésével kapcsolatos állategészségügyi intézkedések tárgyában. 7. Gróf Keglevich István javaslata a gazd. egyeslet szervezete és munkaterve tárgyában. 8. A magyar gazdák társaskörének a gazd. hitelügy rendezése tárgyában tett indítványa. — E nagygyűlésen erdélyi gazdasági egyesletünket tiszteletbeli elnök Tisza László, igazgató választmányi tag dr. Berde Áron és egyesleti titkár Gamauf Vilmos képviselik, — a gyűlés lefolyásáról jövő számunkban fogunk referálni.

— Pályázat. Az országos gazdasági egyeslet előmozdítani óhajtván a hazai mezőgazdasági építészeti fejlődését, két külön pályázatot ír ki oly építészeti munkálatokra, melyek egyike a tejgazdaság céljaira szolgáló szarvasmarha istállók, másika a sertésenyésztés céljaira szánt ólak, hazai viszonyainknak megfelelő legjobb typicus minta terveit s azok leírását, anyag és munka kimutatását a legkitünöbben és legalaposabban tárgyalná. Pályadíj az első munkálatra 25 drb 10 francos,

a másodikra 15 drb 10 francos arany és arany, illetőleg ezüst-érem és díszoklevelek. A pályázat határideje 1884. november 30-ika, — a pályázat részletes feltételei iránt az országos magyar gazdasági egyesület titkári hivatalához kell fordulni.

— **Kiállítások és versenyek.** A jász-nagy-kun-szolnokmegyei gazd. egyesület május 18-án szarvasmarha, ló és sertéskiállítást rendez Szolnokon; a hajdumegyei gazd. egyesület pedig ekeversenyt és gépvásárt tart H.-Szoboszlón május 26. és 27-én. A nyitrai megyei gazd. egyesület pedig július elejére Nagytapolcsányban arató- és kaszáló-gépvásárt tervez, melynek közelebbi határideje később fog közhírré tétetni. A részletes programok az erdélyi gazd. egyesület titkári irodájában tekinthetők meg.

— **A vértetű behurcolása elleni intézkedések.** A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter az almafákban nagy pusztításokat okozó vértetűre, ezen rovar behurcolásának veszélyes voltára a közönséget a gazdasági egyesületekhez, gazdasági tanintézetekhez, vinczellérképezdekhez és közgazdasági előadókhoz f. é. április hó 21-én 57,790. sz. a. a következő felhívással figyelmeztette: Tekintettel arra, hogy a vértetű (*Schisonевра lanigera*), mely egész Nyugat-Európában különösen pedig Németországban a gyümölcsfákon és számos fajsokában is nagymértékben el van terjedve s ott különösen az almafákban, melyeknek legnagyobb ellensége — noha kivételesen körte- és birsalmafákban is előfordul — évenként nagymérvű pusztításokat okoz; — Magyarországra való behurcoltatása esetén a hazai gyümölcstermelésnek is nagy kárt okozhatna: indítva érzem magamat az érdekelt gyümölcsfa-tenyésztőket a fenyegető veszélyre figyelmeztetni s óva inteni arra, hogy külföldről, különösen pedig Németországból gyümölcsfák, főleg almafa hozatalától úgy a saját érdekük, mint a közérdek szempontjából is, tartózkodjanak; a mennyiben pedig ez el nem lenne kerülhető, a hozatott csemetéket elültetés előtt a legnagyobb gondossággal és desinfiálás-jákkal. A fertőtlenítésre legcélszerűbb egy 50 gramm fekete szappan, 100 gramm kozmaszesz (amyl alkohol, Fuselöl), 200 gramm borszesz és 650 gramm vízből álló keveréket használni s a csemetéket s ojtógalyakat azzal gondosan bekeenni.

— **Tejgazdasági kiállítást rendez Münchenben** a bajor országos gazdasági egyesület a brémai tejgazdasági társulattal együttesen. A kiállítás a bajor király védnöksége alatt áll és a müncheni királyi kristály-palotában f. 1884. évi október 2-án fog megnyitást és ugyanezen évi október 12-én bezárást. A kiállítási tárgyak 3 osztályra lesznek beosztva. I. osztály. Tej- és tejgazdasági termékek. II. osztály. A tejgazdasági termelés segédanyagai és a termelésre szolgáló eszközök. 1. csoport. Gépek, termelési és szállítási eszközök. 2. csoport. Teljes tejgazdasági berendezések működésben. 3. csoport. Jégtartó készülékek, segédanyagok, jégnyerés. 4. csoport. Segédanyagok (sajt, vajfészek, oltó, só). 5. csoport. Takarmányszerek, a gabna, szőna és szalma kizárásával. III. osztály. Tejgazdasági tudományos szerek. 1. csoport. Tudományos eszközök és készülékek. 2. csoport. Ábrák. 3. csoport. Rajzok, tervek, leírások, statisztikai művek, tejgazdasági és könyvelési és tejgazdasági irodalmi művek. — Külföldi kiállítók csak a II. és III. osztályban versenyezhetnek. A bejelentések „An das Ausstei-

lugs-Comité für die deutsche Molkerei-Ausstellung in München (Türkenstrasse Nr. 7.)“ czim alatt legkésőbb f. é. augusztus 1-éig beküldendők.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest május 10. | Bécs május 10.

Buza	9.45 — 10.25 frt	9.55 — 10.65 frt
Rozs	7.90 — 8.25 frt	7.90 — 8.30 frt
Árpa, takarmány	7.00 — 7.35 frt	7.20 — 7.60 frt
Árpa, szeszfőzésre	7.75 — 8.50 frt	8.25 — 9.00 frt
Árpa, seres	8.75 — 10.25 frt	— — — frt
Zab	7.10 — 7.40 frt	7.10 — 7.45 frt
Törökbuza	6.15 — 6.25 frt	6.10 — 6.20 frt

Budapesti marhavásár május 8-án. Összes felhajtás 2178 db. nagy és apró marha. — Ebből eladott 23 db. bika, 859 db. ökör, 218 db. vágó tehén, 240 db. fejős tehén, 138 db. bival, 887 db. borjú, 195 db. bárány, 209 db. juh. Árak: bika darabonként 120—270 frt, ökör páronként 210—370 frt, vágó tehén páronként 180—290 frt, fejős tehén darabonként 80—165 frt, bival páronként 260—310 frt, borjú drbonként 10—25 frt, bárány páronként 4—8½ frt, birka páronként 16—18 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 53—56 frt, tehénhús 52—54 frt, borjúhús 58—61 frt, bivalhús 48—52½ frt.

Bécsi sertésvásár május 6-án. Összes felhajtás 6415 drb. és pedig 1410 drb. nehéz, 1658 drb. közepes és 3374 drb. südő; melyből 3068 drb. magyar, 3374 drb. orosz-lengyel, — drb. szerb és — drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 44—45½ frt, közepeshez 42—43½ frt, südő 33—42 frt; szalonna és zsír 47—51 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagybottás és vízművészeti kellékek tárlata.

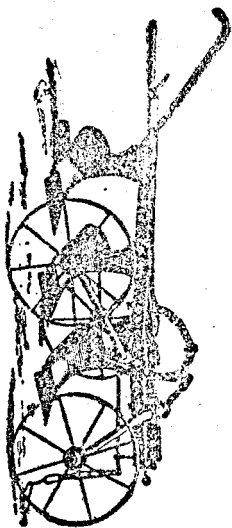
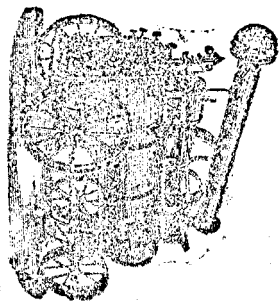
Szerelő-műhely vízvezeték-kültek s berendezésére.

(C) Tetemesen leszállított gyári árak mellett. (20—52)

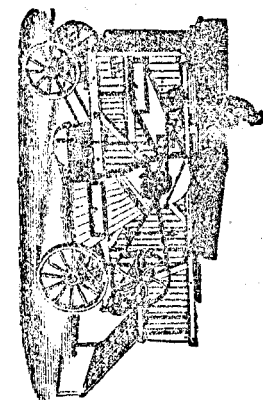
(1—10)

(14.)

GŐZOSZPIRÓRREZTER.
Járgányos szőlővet.
Tisztítósepeket
Járgány vagy gézhűtésre.
MALMOKAT.

KOTZNO PÁLY
gépezsmérmők
BUDAPEST
Vilóti-ut 18. sz.
a.ánl

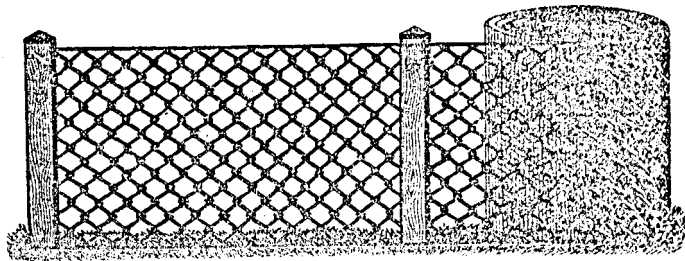

Két- és háromhengerű
szab. okéket.
Velő- és aráló-gépeket.
Konkolyváltásokat.
Rostákat, morzsolókat.

Készletet árjegyzékek hivatalra ingyen és bérmentve küldenek.

Gép-sodrony-fonatok

vas vagy horgonyzott vashuzalból oszlopokkal vagy a nélkül, ker-
tek, erdők, vadaskertek, tyukudvarok, gazdasági épüle-
tek, ménesek stb. bekerítéséhez, továbbá ablak és üvegtető ros-
télyzatokhoz készítenek (11) (8—15)

Mollerich Pál és Fia

első magy. sodronyszövet-fonat és szitaáru gyárában,
Budapesten, IV. Ferencz-József-rakpart 21. szám.

➔ Árjegyzék és mintalapokkal, valamint a felállítatni kívánt kerítés mé-
reteinek megjelölésénél pontos költségjegyzékkel készségesen szolgálunk.

Bécsi központi marhavásár St. Marx.

A bécsi marha- és husáru vásár-pénztára St. Marx, a bécsi marhavásárra beérkező vásáreztéknek bizományszerű eladását hites vá-
sári ügynököi által közvetíti, kiknek kipróbált tevékenysége beküldőnek elő-
nyére válik.

A szarvasmarha vásár hétfőn, sertésvásár kedden, juh-
és apró marhavásár esütörtökön tartatik meg.

Előállatok küldése egy intézendők, hogy legalább 2 nappal, leg-
későbbben 1 nappal az illető vásár napja előtt érkezzenek be. — Fuvar, étel-
mezési, vásári és ügynöki díjak a beküldőnek eredeti árakban számol-
tatnak fel.

A küldemények a bécsi marha- és husáru vásár-pénztárához
St. Marx címzendők. — További intézkedésig eladási díj czimén fel-
számítottatik: szarvasmarhákért $\frac{3}{10}$ százalék, egyéb vásártárgyakért $\frac{6}{10}$ szá-
zalék az eladási érték után.

Bármely megbízatások a legszolidabb alapon eszközöltetnek és
minden utasítás készségesen megadatik.

**A bécsi barom- és husáru vásár-pénztára
St. Marx. Bécsben.**

(3—3) (13.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter							100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j c z á r o k b a n												
Balázsfalva	május	8	575	500	425	—	350	450	310	—	300	40
Bánfi-Hunyad	április	29	650	500	500	—	220	500	—	—	250	44
Besztercze	május	6	610	425	—	—	287	600	700	240	300	36
Brassó	május	9	660	550	410	405	280	430	277	145	250	48
Csik-Szereda	május	7	750	612	475	500	350	500	220	70	200	36
Deés	május	6	740	640	580	—	360	450	680	190	360	42
Déva*	május	10	1065	835	790	—	—	785	220	120	290	44
Dicső-Szent-Márton	április	30	625	475	450	—	375	420	380	260	380	44
Erzsébetváros	május	10	700	550	500	—	400	440	300	170	250	44
Fogarás	május	2	670	—	397	—	310	450	195	110	230	42
Gyula-Fehérvár	május	10	700	550	473	—	325	475	230	120	238	46
Gyergyó-Szent-Miklós	május	10	850	750	500	500	300	525	300	100	180	40
Hátszeg	május	5	630	540	420	260	270	450	120	8	250	48
Kézdi-Vásárhely	május	8	680	600	430	400	315	460	450	100	300	44
Kolozsvár	május	8	792	—	486	—	297	456	460	210	300	48
Maros-Vásárhely*	május	8	825	590	730	760	695	600	400	200	450	44
Medgyes	május	8	670	585	467	—	337	450	175	90	215	46
Nagy-Enyed	május	8	675	600	500	—	375	475	480	180	280	44
Nagy-Szeben	május	9	720	570	510	—	310	490	180	150	325	45
Nagy-Várad	május	6	680	575	510	405	258	458	350	150	380	48
Segesvár	május	8	720	520	450	—	320	420	150	130	200	44
Sepsi-Szent-György	május	12	700	660	440	330	300	460	230	130	150	40
Szamosujvár	május	12	665	530	490	—	270	510	240	75	240	40
Szász-Régen	május	8	625	512	475	—	300	462	310	160	220	44
Szász-Sebes	május	8	700	675	500	—	375	500	200	140	240	44
Szászváros	május	10	690	590	470	—	330	590	300	70	210	44
Székely-Udvarhely	május	6	750	600	500	—	350	500	250	40	200	40
Szilágy-Somlyó	április	18	618	488	470	—	244	454	350	200	300	40
Teke	május	5	650	600	540	400	250	450	240	40	1200	40
Torda	május	10	650	450	475	400	325	425	100	15	250	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		széri hirdetésnél bélyeggel együtt																			
		1		1-3		1-6		1-12		1-18		1-26		1-30		1-36		1-40		1-52	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
10/16 oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	140	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
8/16 oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4/16 oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2/16 oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1/16 oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíthatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösseinél, közép-utca Minorita-épület.